

Dňa 17. januára 2016 nás v úctyhodnom veku 91 rokov opustil prof. MUDr. Ladislav Rosival, DrSc.

Väčšina odbornej obce z oblasti hygieny, pracovného lekárstva a toxikológie dobre pozná životné dielo a úspechy prof. Rosivala, vzácnej osobnosti slovenskej preventívnej medicíny a verejného zdravotníctva.

V r. 1951 ukončil štúdium medicíny a už v roku 1959 publikoval monografiu o toxikológii organofosforových pesticídov, ktorá svojou koncepciou a komplexným spracovaním bola prvým dielom tohto druhu vo svetovej literatúre, čo dokazujú desiatky citácií. Vytvoril model ekotoxikológie, transformoval osvedčené disciplíny medicínskych epidemiologických štúdií do výskumu následkov chemizácie životného a pracovného prostredia, najmä poľnohospodárstva. Stal sa protagonistom usmerňujúcim chemizáciu z hľadiska zdravotnej bezpečnosti. Aj ďalšia monografia o cudzorodých látkach v potravinovom reťazci, ktorá vyšla v roku 1969 doma v spoluautorstve s Ing. Alexandrom Szokolayom, DrSc. a v zahraničí v nemčine v spoluautorstve s prof. Rudolfom Engstom (1979), je považovaná za európsku prioritu, ako sa to konštatuje v 7 recenziách v Západnej Európe a v citáciách, resp. recenziách v bývalom Česko-Slovensku.

V ďalších prácach sa zameriaval na komplexnú hygienickú a toxikologickú problematiku chemických látok používaných v poľnohospodárstve. Prioritnou realizáciou jeho vedecko-výskumných výsledkov je presadenie zákazu používania DDT v poľnohospodárstve u nás a to 25 rokov pred celosvetovým zákazom. Vytvoril koncepciu odhadu zdravotného rizika pre človeka a podmienky pre minimalizáciu následkov chemizácie v životnom prostredí.

Prof. Rosival publikoval viac ako 400 vedeckých a odborných prác. Významná bola aj jeho publikačná činnosť v problematike vzdelávania študentov, lekárov i širokej verejnosti (Zdravoveda, Preventívna medicína, Vademecum medici, Hygiena). Z množstva prednášok predniesol viac ako 100 v zahraničí. Tieto aktivity boli odrazom jeho literárnej a intelektuálnej kapacity a mimoriadneho nadania.

Zanechal jedinečné a hlboké stopy vo výskume toxicity a farmakodynamiky organofosforových zlúčenín, pretože jeho pohľady na problematiku boli vždy komplexné a nové a pritiahol do svojich projektov veľa mladých vedeckých pracovníkov.

Okrem vedecko-výskumného a pedagogického pôsobenia na Lekárskej fakulte UK, od r. 1969 do r. 2004 uplatnil svoj mimoriadne vyvinutý zmysel pre organizátorskú a koncepcnú prácu vo vede a výskume ako riaditeľ Výskumného ústavu hygieny, riaditeľ Výskumného ústavu hygieny práce a chorôb z povolania, zástupca riaditeľa Výskumného ústavu preventívneho lekárstva a riaditeľ Centra hygieny na VUPL.

Prof. Rosival v priebehu svojho mimoriadne dynamickeho profesionálneho života zastával mnohé významné funkcie. Pôsobil ako medzinárodný koordinátor výskumu pesticídov, koordinátor mnohých ďalších vedeckých projektov, bol podpredsedom Vedeckej rady Ministerstva zdravotníctva SR, pôsobil ako expert WHO, člen Medzinárodnej akadémie ochrany životného prostredia, predseda vedeckého výboru pre pesticídy Medzinárodnej spoločnosti pracovného lekárstva, predseda výboru pre toxikológiu Medzinárodnej spoločnosti vidieckeho lekárstva. Bol tiež členom viacerých redakčných rád doma a v zahraničí: Čs. hygieny, Žurnalu hygieny, epidemiologie a mikrobiologie, Regulatory Toxicology and Pharmacology, Journal of Agricultural Medicine a Central European Journal of Occupational Medicine.

Významná bola jeho pedagogická činnosť nielen na lekárskej fakulte, ale v rámci doškolovania a špecializačnej prípravy lekárov a ďalších zdravotníckych pracovníkov.

Prof. Rosival bol popredným predstaviteľom Slovenskej lekárskej spoločnosti, Slovenskej spoločnosti hygienikov, Slovenskej spoločnosti pracovného lekárstva a Spolku slovenských lekárov v Bratislave, organizátorom a spoluorganizátorom množstva domácich i medzinárodných podujatí.

Okrem vysoko vedeckej a odbornej úrovne sa vždy prejavovalo aj jeho umelecké čaro a osobná prítiažlivosť, pri slávnostných príležitostiach bol skvelým spoločníkom, vtipným komentátorom, básnikom a recitátorom. Jeho všestranný talent sa prejavil i v športe, v basketbale a vo futbale. Svoje úspechy a uznanie dosiahol nielen vďaka svojmu nadaniu, múdrosti a pracovitosti, ale i veľkej charizme a ľudskosti. Stal sa uznávanou odbornou a morálnou autoritou.

V charizmatickej osobe profesora MUDr. Ladislava Rosivala, DrSc. odišiel náš významný vedec a pedagóg.

Ludmila Ševčíková